

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. VII. Incertum est, an obligatio continentię extendatur ad ordinatum
vi aut metu gravi injustè ad hoc incusso.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

annectitur nisi susceptioni Ordinis; jam autem in casu proposito in foro conscientie non est susceptio Ordinis; ergo neque in illo foro annectitur isthac obligatio.

204. Qui valide suscipit Ordinem ex metu iusto obligatur ad continentiam.

Secundo; fieri potest, ut quis suscipiat Ordinem sacrum ex gravi quidem metu, v. g. mortis, sed iusto; v. g. quia ob delicta sua meretur mortem, datur autem ei optio, an velit mori, an vero suscipere Ordinem sacrum. Contingit etiam subinde; ut ille metu proveniat à causa naturali; v. g. ab ægritudine. Et in his duobus casibus certum est apud omnes, Ordinum validè, ut suppono, quia metus iste non tollit omne voluntarium, contrahere obligationem continentie; non minus, quam aliquis, qui omnino liberè ordinatur.

Probat à simili in matrimonio.

Patet in matrimonio, simili metu innito, quod valet, ut videbimus proprio loco, & obligat, sicuti matrimonium omnino liberè contractum. Et idem est de professione religiosa. Quidni ergo valet, votum sacri Ordinis, quod minus est? Et si hoc valet, indubiè etiam valet seu obligat præceptum Ecclesie in nostra sententia. Ratio autem horum omnium est, quia quod fit ex tali metu, magis spontaneè fit, quam coactè, ut latius dicemus in Tract. de Matrimonio.

205.

De quo ergo hic disputatur est; an sicuti Professio, gravi metu iniusto extorta, est omnino invalida, & nullum post se relinquit effectum; argumento cap. Petatum, & cap. Cum dilectus, de His quæ vi. Ita etiam Ordo sacer, validè susceptus ex gravi metu, v. g. mortis, aut alterius mali æquivalentis, iniuste incusso ad istum finem, careat effectu seu obligatione continentie.

Conjugatus valide ordinatus ex gravi metu iniusto potest petere & reddere debitum.

Et quidem, si ordinatus actu conjugatus erat, est communis sententia eum nullatenus manere obligatum ad continentiam cum propria uxore; sed posse uti jure suo jam acquisito petendi debitum; tamen si matrimonium nondum foret consummatum, & uxor diceret, se paratam esse ad servandam continentiam. Siquidem rationi minimè consentaneum est, aliquem privare jure utendi matrimonio innito, qui non sua sponte, sed gravi metu compulsus ad Ordines ascendit.

206. Objectio.

Sed dicit aliquis; hoc est quod queritur, an illa compulsio faciat, non esse rationi consentaneum, quod aliàs consentaneum foret. Et sanè Armilla verb. *Ordin.* 14. putat rationi consentaneum, hunc obligari ex parte sua ad continentiam, scilicet ad non petendum debitum, & consequenter soluto matrimonio ad non contrahendum novum. Ratio esse potest; quia reverà suscepit Ordinem sacrum, idque liberè, quia interius consentit; cum tamen potuisset non consentire absque suo incommodo; ut enim evaderet periculum mortis, satis erat exterius suscipere.

Solvitur.

Respondeo; satis erat ad evadendum periculum mortis; sed non ad evadendam irreverentiam Sacramenti. Mavult ergo Ecclesia, quòd suscipiatur verum Sacramentum & non fictum, cum potestate postea utendi matrimonio priùs contracto, etiam petendo debitum, maximè cum teneatur equidem reddere, quam quòd suscipiatur Sacramentum fictum, & sic fiat irreverentia Sacramento. Itaque rationi consentaneum videtur, ut quis jure jam acquisito non privetur per sacrum Ordinem, ad quem iniuste cogitur vi aut metu; estò aliquin rationi consentaneum foret, ut privaretur jure imposterum acquirendo; quia plus requiritur, ut per se notum est, ad aliquem privandum jure, quod jam acquisivit, quam ad ipsum impediendum à jure acquirendo.

Hoc ergo supposito; principalis difficultas est; an per talem Ordinem meritò impediatur à matrimonio postea contrahendo. Et quàmvis Multi affirmant; tamen non pauciores, & æque magnæ auctoritatis negant, saltem de facto impediri, quidquid sit de possibili; ut proinde si sola auctoritas attendatur, sententia negans factis probabilis appareat; immò probabilior, quia plures pro se habet.

Verùm ego (inquit Basil. Pontius lib. 7. de Matr. cap. 29. nu. 3.) qui multitudinem DD. parùm curo, cum sciam multos sine ullo examine aliorum dictis adhærere; sed tantùm fundamenta atque rationes considero, longè probabilius judico, si rationum attendamus merita, votum continentie valere in eo, qui ordinatur ex metu gravi, & inhabilem ad matrimonium esse; dignum tamen, ut cum eo facilè dispensetur. Hæc ille.

Relictà itaque auctoritate pari, aut ferè pari, pro utraque sententia (quam videre poteris apud Sanchez lib. 7. de Matrim. disp. 29. n. 4. & 5. Aversam supra §. Quarto rursus & seq.) discutiamus rationes, & earum merita attendamus.

Itaque Coninck, unus ex parte negantium obligationem, pro ratione suæ opinionis supra nu. 146. dicit: votum gravi & injurioso metu extortum esse irritum jure naturæ. Probat autem quod dicit, Primò; quia communiter ferè DD. asserunt tale votum esse irritum, & tamen nullum reperitur jus illud irritans.

Secundo & meliùs (ut ait) quia Deus nullo modo potest censeri talia vota acceptare; quippe voventem cogeret ad talis voti objectum perficiendum, idque cooperando actioni injuriosæ. Si autem votum non obliget, neque præceptum, in nostra sententia, cum Ecclesia non censetur velle præcipere, nisi pro eo casu, quo votum obligaret, si emitteretur.

Sed respondetur ad primum; plures DD. qui asserunt tale votum esse irritum, allegant duo jura, scilicet cap. Petatum 1. & cap. Cum dilectus 8. de His quæ vi, in quibus putant tale votum irritari, aut certè significari ejus irritationem

alibi

207. An per talem Ordinem alicuius impediatur à matrimonio contrahendo.

Basil. Pontius putat attentè ratione probabilioris eam impediri.

Schæffer Aversa.

208. Coninck docet, istud votum esse irritum, & probat.

209. Resp. ad 2. probatis nem.

alibi factam, si non jure aliquo scripto, saltem consuetudine ubique recepta.

cap. 1. de his que vi.

Placet subscribere verba illorum jurum. Perlatum est ad audientiam nostram, quod cum quidam nobilis & potens M. uxorem suam suspectam haberet, milites sui, eius precepto, eam ad quamdam sylvam fluentes, evaginato gladio occidere voluerunt: sed tandem pietate ducti sub tali conditione pepererunt eidem, quod in monasterio de Colobris habitum susciperet monachalem &c. Ideoq; mandamus, quatenus predictam mulierem & virum (recepto Sacramento, quod vestro debeant stare mandato) ab excommunicationis vinculo absolvatis: deinde tam mulierem, quam Priorissam & Moniales prescripti monasterii ante vestram presentiam convocantes, si legitime probatum fuerit, non timore mortis predictam mulierem Religionem intrasse, aut quod fecit postmodum ratum habuisse, ipsam ad monasterium redire & habitum depositum reassumere censuram Ecclesiasticam compellatis. Ita Alex. 3.

Ex quibus verbis illi DD. a contrario sensu inferunt; ergo si legitime probatum fuerit, timore mortis predictam mulierem Religionem intrasse, nec postmodum quod fecit ratum habuisse, ipsam ad monasterium redire nullatenus compelli posse.

210. cap. 3. de his que vi.

Alterum jus, quod est Innoc. 3. sic sonat: Cum dilectus filius: & infra: Quia confisit nobis de voto emisso, & de prescripto iuramento a Canonicis Insularum, quod regulam Cisterciensium observarent, vel translationem ipsius Ecclesie ad Ordinem illorum nullatenus impedirent: cum utrumque servatum non vergat in dispendium salutis eterne, nolentes viam perituri aperire. Non obstante violentia, qua proponebatur illata, cum neque metum mortis, neque cruciatum corporis contineret & ideo non debeatur cadere in constantes... super restitutione petita silentium eis duximus sententialiter imponendum.

Ergo a contrario sensu, si violentia, qua proponebatur illata, metum mortis aut cruciatum corporis continuisset, & ideo cecidisset in constantes, Pontifex illos restituit in pristinum statum, non per dispensationem, sed declarando votum & juramentum non fuisse validum.

211. Plures Doctores asserunt, votum gravi metu injusto extortum, esse invalidum jure Ecclesiastico.

Itaque plures DD. qui asserunt tale votum (id est, omne votum gravi & injusto metu extortum) esse irritum, etiam asserunt, tale votum esse irritum jure Ecclesiastico, & non jure nature. An autem id recte asserant, alia est questio; & videtur quod non; quoniam jura jam allegata loquuntur dumtaxat de voto solemniter religiosae professionis; adeoque ad summum videntur posse extendi ad votum solemne Ordinis sacri, non autem ad omne votum, etiam simplex; cum diversissima sit ratio voti solemniter & simpliciter; ac aliunde jure meritissimo Ecclesia potuerit velle irritare vota solemniter, secus simpliciter.

Cumque etiam sit diversa ratio religiosae professionis, & Ordinis sacri; ita ut adhuc pruden-

ter Ecclesia potuisset velle irritationem unius, & non alterius, ut patet ex antecedentibus, ideo plures DD. negant ex illis juribus satis probari irritationem sacri Ordinis, aut verbum, voti seu obligationis continentiae annexae Ordini sacro.

Hanc difficultatem praesentiens Coninck supra, recurrit ad jus naturale, quod secundum ipsum irritat omne votum circa materiam liberam, gravi metu injusto extortum; idque quia, ut supra ex ipso retuli, Deus nullo modo potest censeri talia vota acceptare, ne videatur cooperari actioni injuriolae, & contrariari suae voluntati, qua statuit, nos per se ad talem materiam non obligare; maxime cum aliis honorabilissimis modis possit nos ad hoc faciendum, aut etiam vivendum inducere, unde putat id esse indignum Deo.

Sed ego nullam in eo reperio indignitatem neque enim Deus per se nos obligat ad talem materiam, sed ipse homo semetipsum obligat, licet non obligaret, si non adesset talis metus; porro ille metus non incutitur a Deo, sed ab alio homine; unde incutiens metum ipse est, qui solus proprie loquendo cogit ad talem materiam; non autem Deus, qui acceptat votum ex tali metu emissum, quamvis votum non obligaret, si Deus nollet acceptare.

Interim cum illa obligatio in se sit res bona & honesta, & perutilis ipsi votenti, quae in dignitas in acceptatione illius voti simpliciter voluntarii, tametsi secundum quid involuntarii? Nonne quando homo vovet ex timore mortis iuste, aut naturaliter imminenti, votum istud secundum quid est involuntarium? Nemo dubitat. Num ideo acceptatio ejus Deo indigna?

Deinde, qui metum incutiit injuste, non compellat ad emissionem voti, sed ob aliam causam, nonne aequalem facit injuriam? Ita tamen certum est, secundum eundem Auctorem ibidem n. 143. hunc teneri ad continentiam, sic promissam. Sicut ergo Deus in hoc casu non cooperatur actioni injuriolae, sed bene est creator, acceptando illam obligationem ad bonum hominis sic votentis; ita etiam in casu, quo metus incutitur ad finem voti, Deus non cooperatur actioni injuste alterius, quae tota posita est ante acceptationem Dei; sed bene est creator alterius malitia, acceptando votum, quod observatum vergit non in detrimentum salutis, sed in maximum ejus adjuvamentum.

Nonne scriptum est Psalm. 82. v. 17. Tempus facies eorum ignominia, & quarens nomen tuum Domine? Nunquid Deus tem sibi indignam praestat, quando ipse mortem intendit, aut ab alio permittit injuste intentari, ut sic hominem ad se convertat a via sua pessima, per quam aliquis ambularet usque ad mortem, & mortem sempiternam? Et tamen alio modo honestissimo absque intervenitu alicujus injuriae aut alterius peccati, posset eum convertere.

Seck. 5. De Contin. sacris Ordin. annexa. Concl. 7. 705

Quid si ergo Deus videret, votum castitatis v. g. esse tali homini necessarium ad salutem, cur faceret rem sibi indignam, si ad istum finem permitteret actionem injuriosam? Non video ullam indignitatem, nec cooperationem ad actionem injuriosam; nam ante acceptationem Dei, tota injuria posita est, ita ut non minus peccaverit, qui metum intulit, sive sequatur emissio voti, sive per accidens impediatur, sive valeat, sive non valeat votum, sive dispensetur in voto, sive non dispensetur. Alioquin & ipse emittens votum cooperaretur actioni injuriosae.

215. Acceptatio voti non est proprie causa obligationis.

Adde; acceptationem voti non esse proprie causam obligationis, sed tantum conditionem aliquam sine qua non; proprie autem totalis causa obligationis est voluntas voventis; & quamvis Deus posset eam infirmare seu irritare, tamen debere id facere, non satis intelligo. Sanè videtur omnimodè sufficere, si det potestatem Vicario suo, faciliè in hujusmodi votis dispensandi, seu nomine suo obligationem prius contractam condonandi.

Quomodo intelligitur, dum committitur dicitur: Deus non acceptat sacrificia coacta, &c.

Quod ergo communiter dicitur: *Deus non acceptat sacrificia coacta*, intelligitur de coactis proprie, quæ sine ullo consensu offeruntur, ut si quis violenter manu meâ offerat thus idolo; at verò sicut damnat sacrificium idolo factum per metum mortis; cur itidem non acceptet votum, ex simili metu factum? Quippe veluti illud sacrificium ex se malum est, & ideo displicet, quamvis ex gravi metu oblatum; ita votum illud ex se bonum est, & bonum est ex parte voventis; cur ergo à Deo non acceptetur, seu cur Deo non placeat?

216. Aliud argumentum pro sententia Coninck.

An forte ex defectu libertatis? Quippe ad votum obligans sub veniali, non sufficit libertas, quæ satis est ad veniale peccatum, nam ad hoc sufficit imperfecta deliberatio; ad illud autem secundum communem sententiam, requiritur perfecta deliberatio; seu tanta, quanta requiritur ad peccatum mortale. Ergo ad votum obligans sub mortali non sufficit libertas idonea ad peccatum mortale.

Offenditur non valere ex Pontio.

Sed nec hoc argumentum aliquid valet; nam: ut bene advertit Pontius supra n. 7. inde planè colligeretur, nulla esse vota illa, quæ fiunt ex metu mortis justæ, aut naturaliter imminētis, quod absurdum est, & contra communem sensum. Est etiam inter hæc latissimum discrimen. Nam sola libertas & cognitio necessaria ad veniale peccatum, non videtur sufficiens ad considerandum onus voti; cum tamen consideratio idonea ad peccatum mortale satis sit ad considerandum rationem voti, etiam obligantis sub peccato mortali, ut constat ex voto, quod emittitur metu mortis, naturaliter imminētis.

Atque ut votum esset quedam donatio; censetur quod si aliquis daret elemosynam mille florenorum alicui pauperi ex metu mortis, naturaliter imminētis, talis donatio non valet? Quid si faceret ex metu simili, injustè in-

casso ad istum finem? Credo planè, quod valeret, ita ut pauper posset acceptare, nec teneretur reddere; dummodo habuisset veram voluntatem donandi seu transferendi dominium, manente interim obligatione restituendi apud injustum coactorem.

Non utor hic argumento, quo plerique utuntur, scilicet; Juramentum promissorium metu injusto extortum valet; ergo etiam votum. Quippe Antecedens intelligitur vel de juramento promissorio facto Deo, & sic falsum est in sententia Coninck; sive consideretur, ut confirmatorium promissionis, quæ nulla est in ista sententia (accessorium autem sequitur suum principale) sive consideretur ut per se stans; quia & tunc tacitam habet illam conditionem, si promissarius voluerit. Vel intelligitur Antecedens de juramento promissorio, facto homini, & tunc negatur Consequentia.

217. An valeat hic argumentum à juramento ad votum.

Est enim (inquit Coninck supra n. 148.) maxima differentia; quia Deus acceptando illud juramentum, id est, volendo quod illud impleatur, non facit, ut juramentum habeat vim obligandi (ut contingit in acceptatione voti) sed juramentum habet hanc ex natura sua completam, positâ validitate promissionis, quæ illud extorquenti fit; ita ut sicut Deus non potest efficere, ut advertenter jurans, non obligetur jurare verum: ita immediatè non potest efficere, ut juramentum promissorium non obliget jurantem; sed solum mediatè potest hoc facere, quatenus ut summus omnium Dominus potest efficere, ut promissio, aut ab initio sit irrita, aut postea desinat obligare; quo posito per se tanquam accessoria desinit obligatio juramenti.

Coninck ait, esse in his similitudinem differentiam.

Et simili modo, dum Prælati dicuntur dispensare in juramento promissorio, metu extorto, tollunt hujus obligationem nomine Dei, irritando promissionem, quod qui vis absolutus dominus promissarii facere posset. Quare cum Deus nec velit omnes tales promissiones per se irritare, nec etiam expediat, ipsum hoc facere, merito vult, jurantem implere juramentum, quia sine peccato non potest illud non implere. Itaque votum obligat quia Deus illud acceptat; juramentum autem Deus vult servari, quia obligat. Hæc ille.

218. Responsio.

Sed responderi posset; etiam ideo juramentum obligare, quia Deus vult illud servari; nam si Deus juramentum promissorium metu extortum irritasset, sicut poterat irritare, nulla fuisset obligatio talis juramenti. Et sicut tu dicis, Deum nec velle omnia talia juramenta per se irritare, nec etiam expedire ipsum hoc facere, sed sufficere, quod dederit Ecclesie suæ potestatem illa irritandi nomine suo; ita ego dico, Deum nec velle omnia talia vota per se irritare, nec etiam expedire ipsum hoc facere; sed satis esse, quod dederit Ecclesie suæ potestatem ea irritandi, seu obligationem eorum condonandi suo nomine.

V u u u

Sic

Ostenditur
paritas inter
juramen-
tum &
votum.
Exod. 20.

Psal. 75.
Deut. 23.

219.

Votum so-
lemne Or-
dinis sacri,
metu inju-
sto extor-
tum valet
jure natura.
An etiam
jure Eccle-
siastico.

Videtur
multis quod
non.

220.
Probatio.

Auferit.

Sicut ergo tale juramentum obligat, donec relaxetur, ob reverentiam Deo debitam, quoniam scriptum est Exod. 20. v. 7. *Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum*; sic etiam, ob reverentiam Deo debitam, obligat tale votum, donec relaxetur, quoniam scriptum est Psal. 75. v. 12. *Vovete & reddite Domino Deo vestro*. Item Deut. 23. v. 21. *Cum votum voveris Domino Deo tuo, non tardabis reddere*. Unde sicut Deus honoratur sui nominis observantia per impletionem juramenti, non obstante injuria, per extorsionem factam ab homine; ita quoque honoratur observantia fidelitatis, sibi debitae, per impletionem voti, non obstante injuria, per extorsionem factam ab homine.

Itaque cum communiori & veriori sententia dicamus, votum solemne, annexum Ordini sacri, tametsi extortum gravi metu injusto, equidem jure naturae valere.

Sed nunquid invalidum jure Ecclesiastico? Ita plures existimant; quamvis alia jura non possint afferre, nec asserant, nisi illa supra allegata, quae, ut ostendimus, tantum loquuntur de religiosa professione. Ex quibus tamen hi DD. colligunt; Ecclesiam nullatenus velle obligare, vel immediatè, vel mediatè ad continentiam eum, qui vi aut gravi metu injusto coactus fuit, ad suscipiendum sacrum Ordinem.

Etenim Ecclesia, sicuti vult liberum consensum Religiosi ad professionem emittendam, propter difficultatem & indispensabilitatem votorum essentialium, pari quoque ratione videtur velle liberum consensum Clerici ad suscipiendum S. Ordinem, propter scilicet difficultatem & indispensabilitatem continentiae, quae susceptioni illi annectitur. Tam autem huic libertati, sicut repugnat vis & gravis metus injustus in Religioso, sic etiam repugnat in ordinato. Ergo si propter talem vim vel metum professio est invalida jure Ecclesiastico, etiam censeri debet invalida eodem jure votum continentiae annexum Ordini sacro, & per consequens, censeri debet praecipuum Ecclesiae de servanda continentia non obligare.

Siquidem quodammodo magis in potestate Ecclesiae est, relaxare suum praecipuum, quam alterius votum; sive cessare & abstinere à precipiendo, & non ponere suum praecipuum, quam irritare & annullare votum, quod verè & ex animo ab altero fit; ideo si Ecclesia dicitur relaxare votum proprium ordinati, sicut & professi per metum inducti; à fortiori fatendum est, quod in tali casu Ecclesia auferat sive suspendat suum praecipuum, id est, non intendat obligare sive non intendat ponere consuetum praecipuum. Sic discutrit Averla supra §. Probati solet.

Et rectè quidem ex hypothesi, quod Ecclesia relaxet votum proprium ordinati; quam tamen hypothesim non probat, nisi ex juribus, Perlatum, & cum dilectus, supra allegatis, quae

loquuntur de professione religiosa, à qua potius Auctores contrariae sententiae non ducunt firmum argumentum ad sacrum Ordinem, propter magnam dissimilitudinem supra explicatam.

Si (inquit Pontius supra n. 10.) jus Ecclesiasticum non reddidisset invalidum matrimonium eorum, qui sacris Ordinibus initiati, sed tantum Monachorum, dicerent aliqui, ab uno ad aliud argumentum delum posse? Minime sanè; sicut, quamvis nonnulli sentiant, professione Religionis solemni, jure Ecclesiastico dirimi matrimonium ratum, dicere non audeant, etiam sacris Ordinibus dirimij, quavis litera Joannis 22. non emanasset. Non ergo ex eo, quod jus Ecclesiasticum irritam reddiderit professionem, quae perpetuo addicere votentem statui religioso, idem judicandum est de sacris Ordinibus initiato, donec de eo aliqui specialiter jure caveatur. Haec ille.

Quin immo contrarium videtur de eo esse in Conc. Tolet. 8. cap. 7. sequentis tenoris: *Septima assertionis accessu adiuventum nostrum tam in verecunda progressio, quam ignobis ac detestabili praesumptio. Quosdam enim aut evadit necessitates, aut metu periculum adeptos iuste novimus Ecclesiasticarum officia dignitatum. & quoniam cum illis imponerentur, id sibi fieri voluisse testari sicut, visco hoc spernere, atque ad praesentia perentiam omnia more seque, redire, tam nequiter catholicae veritate, quam prompte secularibus extant. Accedunt hiantes.*

Et infra: *Nequaquam ergo poterit dispensari sanari, quod divina iussione, sumis, appropinquat ditionis auctoritate sacrum nescitis extingui. Tam sicut sanctum Chrisma collatum, & altaris immovelli non queant; ita quoque sacrorum decem bonorum quod his compar habetur & socium, quibusque occasione perceptum, manebit omnibus modis invulsum. Ad extirpandum vero radicibus boni illius machinationis inutile argumentum, id sit vana biliter dari noverint in obsequium, quod sacrosanctissimatis inappretiable donum est semper, & si non solum nolentibus, veram etiam, quod manent sententibus imparitur: sed hoc à nulla potestate profanari permittitur.*

Quod si & hic opponitur, necdum tamen esse existere, qui hoc probantur accipere, hic commode conticescant; quia si maiores impudè non dixerint, quod parvuli vel nesciendo, vel volendo percipiant, quomodo magis non convenit violare, quod per nos aut penarum evadenda pernicie, occidit. De dispensatione dignoscitur obvenisse? Recedant ergo illi desideriorum impudorati fautores, & licet verum percipiant, quod non merebuntur habere, libertatem men ob caeleste retineant premium, quod mundum terrena consecuti sunt necessitatis eventum; ut tamen inviti appetant bona diligere, quae sponte relicta à fides impugnat.

Quod si quis post hoc perennis dispositionis etiam non sinceriter sacris imbecerit cultibus, & aliter à se gratiam, quam accepit, reliqui ad consuetudinem

ress, saculi attentaverit, vel eum redire confiterit, mox omni Ecclesiastici Ordinis dignitate privatus, verè at apostata à sancta Ecclesia limbus & societate fidelium habeatur prorsus exclusus, monasterii clausuris donec adixerit sub poenitentia retrudendus.

continentiam, sive ex voto, sive ex præcepto, donec & usque ab Ecclesia dispensetur; equidem non aufertur sua probabilitas oppositæ sententiæ.

Hæc autem maximè fundatur in benigna interpretatione mentis Ecclesiæ; quæ tanquam pla mater non videtur velle obligare Clericum ad onus tam difficile & molestum, nisi sua sponte suscipiat Ordinem sacrum; aut certè antea ex metu gravi injusto susceptum, sua sponte ratificet, ut patet ex dictis Concl. præcedenti de eo, qui antè legitimam ætatem sacrum Ordinem suscepit, quæ hic applicari possunt.

Confirmatur magis hæc res (inquit Aversa supra §. Confirmatur.) ex regula universali citata, quæ sunt per vim vel metum in humanis & moralibus actibus: nempe vel faciliè & promptè esse per Iudicis sententiam irritanda, vel esse ipso facto nulla & irrita. Et illa quidem, quæ faciliè possunt per providentiã Iudicis irritari; relinquuntur per sententiam irritanda, ut contractus donationis, venditionis & similia. Quæ verò ex natura sua stabilia sunt, per providentiã juris factum est, ut sint ipso facto nulla & irrita. Sic est de matrimonio per vim & metum contracto, de professione per vim & metum emissa. Sed obligatio Clericorum in Sacris; postquam semel validè contracta est, non potest per ordinarios Iudices irritari nec dispensari: ergo elaudatur sub illa regula & providentiã juris, ut in Clerico per vim ordinato sit ipso facto nulla & irrita; sive simpliciter in tali Ordinatione non contrahatur.

Solent & debent tamen, ii qui vim & metum passi sunt, coram Iudice comparere, & exponere causam nullitatis: quod merito fit in aliis etiam dictis actibus, ipso facto nullis, ad satisfactionem nempe fori externi, & ad evitandã scandala. Sed Iudex non proferet sententiã, quasi irritando actum, alioqui validum, sicut faceret in aliis humanis contractibus: nec enim posset irritare matrimonium validum, professionem validam, & sic etiam obligationem Clericorum validam: sed declarabit, matrimonium, professionem fuisse ipso facto & jure nullam: & sic etiam nullam obligationem in Clerico per vim & metum ordinato. Hucusque præfatus Auctor.

Qui & aliam addit confirmationem defumptam ex casu particulari, in quo jam conjugatus cogitur vi vel metu injusto ad susceptionem Ordinis sacri, qui tamen secundùm DD. oppositæ sententiæ retinet jus non tantùm reddendi, sed etiam perendi debitum.

Sed contra facit: quòd Aliqui admittant, etiam in tali casu oriri obligationem non perendi debitum, quàmvis indubiè maneat obligatio reddendi.

Sicuti quando conjugatus planè voluntariè absque consensu suæ uxoris recipit sacros Ordines, vel proficitur solemniter in Religione approbata, quàmvis non possit amplius petere

Vuuu z debi-

223. An illud decretum rejiciendum, quia Concilium Provincialis?

224. Resp. ad Concilium.

Suarez.

Alia responsio.

225. Confirmatur.

226. Fundamentum sententiæ, quæ negat Ordinem sacrum susceptum ex gravi metu injusto obligari ad continentiam.

227. Confirmatur ex Aversa.

228. Alia confirmatio ex eodem Aversa.

debitum, tamen tenetur reddere, quia non potuit per illam susceptionem aut professionem præjudicare juri uxoris jam acquisito; ut omnes fatentur, potuit autem proprio jure cedere, & censetur cedere, secundum omnes, quando sponte suâ ea facit, quæ habent annexam obligationem continentiam.

An etiam quando coactè facit, hoc est, quod hic disputatur; & certè major ratio est, ut concedatur petitio debiti conjugato, qui alioquin debet reddere, quam non conjugato. Et ideo aliqui primum concedunt, tametsi negent secundum; quamquam & alii utrumque negent. Sic ergo hæc secunda confirmatio Aversæ non vincit plenè intentum. Optima probatio & confirmatio hujus opinionis videtur esse: quod absque contradictione Ecclesiæ à tot probatis Auctoribus imprimatur tanquam probabilis, immo probabilior oppositâ.

Non convincit intentum.

229. Objectio.

Et si ei objicias; quod impedimentum matrimonii sæpius contrahatur necessitate potius, quam voluntate, etiam per culpam alterius, v. g. si quis cognoscat feminam, in patre & fratre illius resultat impedimentum, ne eam ducere possint.

Solvitur ex Suario.

Respondetur ex Suario suprâ n. 33. hoc impedimentum est particulare ad contrahendum cum hac vel illa persona, & solum per accidens resultat; illud verò est planè universale, & interdicit omnino matrimonium, ac per se directè imponitur ipsi personæ per actionem seu receptionem ejus.

230. Quid si aliquis sciens hanc sententiam velit se obligare ad continentiam?

Ceterum si quis sciens hanc sententiam, id est, se ex consensu seu susceptione Ordinis coacta, non contrahere obligationem continentiam, tamen ex sua libertate velit se obligare proprio voto, aut obligari ab Ecclesia præcepto, etiam secundum Auctores hujus sententiam; teneretur eam servare, & maneret inhabilis ad matrimonium contrahendum; quia per talem voluntatem videtur cedere juri suo, & quasi renunciare illi privilegio, quod ratione violentiæ concessum videri poterat.

Item: quia si postea transactâ violentiâ haberet similem voluntatem, & ratam haberet Ordinationem suam, ex tunc inciperet habere obligationem, & esse inhabilis ad matrimonium: ergo si ex plena scientia & absque coactione aliqua eandem voluntatem habeat tempore Ordinationis, ex tunc censetur habere ratam Ordinationem quoad talem suum effectum.

231. An sit necessarium signum aliquod externum illius internæ voluntatis; an verò sufficiat mera interna voluntas, patet ex dictis Conclus. præcedenti: est quippe eadem ratio unius & alterius ratificationis. Similiter, an sic ordinatus ex metu obligetur recitare horas canonicas, facilè resolves ex dictis Conclus. præcedenti de simili obligatione in eo, qui fuit ordinatus ante debitam ætatem, quæ enim ratio disparitatis?

Et sicuti ordinatus ante legitimam ætatem non potest post legitimam ætatem exercere actum Ordinis suscepti, nisi velit eum ratificare & statim obligari; similiter non potest gaudere privilegiis propriis Ordini suscepto, nisi sub eadem conditione, juxta Reg. Juris 55, de Reg. juris in 6. Qui sentit onus, sentire debet commensuratum, & e contra; sic etiam coactè ordinatus, de quo hæc Conclusio disputavimus, si absolute non obligetur ad continentiam, saltem non poterit exercere actum Ordinis suscepti, aut gaudere ejus privilegiis, nisi velit ratificare Ordinem susceptum, & statim obligari ad continentiam, quoniam est paritas rationis inter illos.

Peccaret igitur, qui sic exerceret actum Ordinis, aut frueretur privilegiis, nolens continere, sed matrimonium contrahere, non peccat exercendo illum actum, sed per voluntatem conjunctam non continendi; nam velit non obligari continere. Sicuti qui vellet emittere professionem, & nollet observare vota essentialia, non peccat præcisè, quia proficitur; sed quia, suppositâ validâ professione, non vult reddere Deo, ad quod obligatur.

Certum etiam est, quod talis Sacerdos valide consecraret, & Episcopus valide conderet, suppositâ validâ Ordinatione, tamen non nollet continere; nec video aliud præceptum Ecclesiæ, contra quod talis peccaret, quam præceptum continentiam, ut statim solvitur.

Omnibus itaque perfectis & maturè expressis, quæ à DD. pro una, & altera sententia allegantur; quis non meritò dixerit nobilissimum, incertum esse, an obligatio continentiam Clericis, ut sic loquar, extendat se ad ordinatum, aut metu gravi, injustè ad eum finem tractari. Dico: *Metu gravi*; quia, secundum Doctores communiter, non excusatur metus levis, ut dicitur apparet ex dicendis suo loco de matrimonio contracto ex gravi vel levi metu; ubi etiam quis sit gravis, quis autem levis metus, explicabimus.

Solum hæc subdo, quod docet Concl. præ n. 149. tametsi vota merè liberalia, etiam levi metu extorta, forent irrita jure nature, & tamen esse in votis, quæ continentiam continent utrimque onerosa, ut fit in voto Religionis, prælati acceptans, obligat simul Religionem ipsi votenti: & in votis annexis Ordini sacro, quo confertur dignitas Ecclesiastica, in quo injuriam credit voti violatio. Quare, inquit, per se loquendo, qui sacrum Ordinem suscipit, non Religionem proficitur, non solum ex virtute veracitatis ac Religionis, sed etiam ex justitia tenetur seriò vivere: & fidè agendo Ordini Ecclesiastico, aut Religioni faceret veram injuriam; à qua obligatione non liberat eum levis metus, sed solum gravis: præsertim in suscipiendo Ordine sacro, cujus reverentiæ satis repugnat, eo initiatum non continere. Quare Deus acceptando tale votum, non censetur co-

operari alterius injuriosæ actioni, sed justæ Ecclesiæ exactioni, quæ meritò exigit, ut tale votum sit validum. Hæc ille.

234.
An faceret
injuriam
Ordini Ec-
clesiastico
qui fidem
agere.

Ego autem non video veram injuriam, quam faceret Ordini Ecclesiastico fidem agendo, id est, eum suscipiendo sine animo votendi; cum nihilominus ex præcepto Ecclesiæ obligaretur ad continentiam, ut docet idem Auctor eadem disp. nu. 130. Aliud est de proficiente, qui nisi seridò voveat, nullatenus in conscientia obligatur. Unde perperam hic Auctor illa duo simul conjunxit, ac si esset eadem utriusque ratio, cum sit longè diversa.

Sed fortè non voluit illa absolute conjungere, sed tantum in casu proposito, quando videlicet fierent ex levi metu, qui si jure naturæ

vota illa irritaret, neque ex præcepto Ecclesiæ ordinatus obligaretur; quia Ecclesia (inquit ille n. 150.) hæc lege neminem obligat, quem non potest obligare voto.

Ceterum communis sententia est; neque vota merè liberalia, levi metu extorta, esse invalida, sive jure positivo, quod nusquam reperitur, sive jure naturæ, quia metus iste relinquit sufficientissimam libertatem; ut proinde æquitas naturalis exigat, ut tale votum sit validum, nè sæpissimè (quia sæpissimè talis metus potest intervenire) Deo fiat irreverentia, & si non injuria strictè dicta, saltem infidelitas, dum subtrahitur cultus ei promissus, quo dignissimus est & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum; Amen.

AD MAJOREM DEI
FINIS

INDEX

3 unnu